

Streszczenie

Celem prezentowanej dysertacji jest rozwinięcie, uszczegółowienie, wypełnienie konkretną treścią oraz empiryczna weryfikacja koncepcji autokreacji Zbigniewa Pietrasińskiego (1988,2009). Podstawowym pojęciem jest w tej pracy pojęcie kompetencji autokreacyjnej jako złożonego układu czynników decydującego o konkretnych życiowych decyzjach i wyborach, w rezultacie których osoba – w różnym zakresie – rozwija własne Ja. Na podstawie literatury utworzono model kompetencji autokreacyjnej obejmujący następujące jej składniki, takie jak: autonomia, autorefleksja, transgresja, definiowanie i angażowanie się w realizację dalekich celów oraz twórczość. Opracowano metodę pozwalającą na przeprowadzenie badań empirycznych oraz wykonano badania na grupie 22 osób w okresie wczesnej i średniej dorosłości.

Badania prowadzono przede wszystkim w paradygmacie jakościowym. Osoby badane wypełniały ankietę z danymi demograficznymi oraz ankietę zawierającą informacje dotyczące przebiegu ich kariery zawodowej. Główną metodą badawczą był wywiad historii życia McAdamsa (2008) zmodyfikowany na potrzeby niniejszej pracy.

Każda osoba otrzymała również do wypełnienia zestaw odpowiednich narzędzi kwestionariuszowych. Transkrypcje wywiadów przeanalizowano m.in. pod kątem wyodrębnienia sekwencji wskazujących na istnienie założonych elementów kompetencji autokreacyjnej. Trzy odpowiednio przygotowane osoby (sędziowie kompetentni) oceniały wyróżnione przez mnie sekwencje pod względem nasilenia składników kompetencji autokreacyjnej. Zweryfikowano zgodność ocen sędziów, a na ich podstawie określono poziom nasilenia podstawowych składników kompetencji autokreacyjnej, jak i jej ogólne natężenie. Sprawdzono, jaki udział mają poszczególne składniki w ogólnym wyniku kompetencji autokreacyjnej. Zbadano, jak kształtują się indywidualne profile kompetencji autokreacyjnej u osób badanych, ale również czy istnieją związki pomiędzy tymi składnikami i czy są obecne jakieś podstawowe układy tych składników.

Dodatkowo badano, czy istnieje różnica pomiędzy subiektywną oceną osób badanych oraz obiektywną oceną ze strony sędziów kompetentnych. Powyższe kroki miały na celu stwierdzenie psychologicznej realności utworzonego modelu, czyli możliwości zidentyfikowania podstawowych składników kompetencji autokreacyjnej u osób badanych, określenia ich nasilenia, wskazania ogólnego poziomu kompetencji autokreacyjnej oraz zbadania powszechności jej występowania. 4

Wyniki prezentowanych badań w sposób istotny uzupełniają lukę powstałą wskutek braku empirycznej weryfikacji koncepcji autokreacji, spowodowanego znacznymi ograniczeniami teoretycznymi i wskazują na poprawność założonego modelu kompetencji autokreacyjnej, opracowanego na potrzeby niniejszej pracy. Badania oraz ich wyniki wnoszą istotną wiedzę w obszar rozwoju kierowanego przez sam podmiot, jednocześnie przynosząc nową metodę badania kompetencji autokreacyjnej.

Słowa kluczowe: *autokreacja, kompetencja autokreacyjna, rozwój człowieka dorosłego, kierowanie własnym rozwojem, wczesna i średnia dorosłość, tożsamość narracyjna, badania jakościowe.*